

NOOIT EENS DUBBELE VREUGDE

Werkende moeders zijn per definitie overbelast, vond de VPRO tien jaar geleden. En nu nog steeds.

I Tjonge, wat hebben tweeverdieners het zwaar. Dat was althans de boodschap van *Tussen kroost en carrière*, een zogeheten thema-uitzending van de VPRO. Klemmende vraag die presentator Margriet van der Linden donderdagavond ter introductie stelde: 'Maar worden we wel gelukkig van de manier waarop we werk en zorg voor de kinderen combineren?'

II Het antwoord liet zich al na enkele scènes raden. Werkende ouders, zagen wij, voelen zich permanent verscheurd. Doen niet anders dan rennen en vliegen, dan schipperen met agenda's, dan hollen van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. En de kinderen? Die komen er bekaaid vanaf. Zelig, hoor.

III De vier deelnemende ouderparen waren allemaal blank, welvarend en behoorlijk tot hoog opgeleid. Toch benadrukte de redactie dat het hier 'willekeurig gekozen gezinnen' betrof. Het is de vrome formule die documentairemakers stevast gebruiken als ze willen verhullen dat ze luie journalistiek bedrijven, als de geportretteerden uitsluitend dienen ter illustratie van een stelling die toch al is ingenomen. Hier moest koste wat kost het sprookje verteld waarin Nederland sinds mensenheugenis zo graag wil geloven: als moeders de arbeidsmarkt opgaan, dan zorgt dat per definitie voor 'dubbele belasting'. Nooit voor dubbele vreugde.

De knusse gezinsmomentjes zag je niet op tv

IV In de dagen na de uitzending stroomde de VPRO-website vol met verontwaardigde kijkers die de tweeverdieners bestraffend toespraken. 'Met gekromde tenen gekeken, vraag me echt werkelijk waar af waarom je dan voor kinderen hebt gekozen.' 'Vreselijk om te zien dat de ouders hun werk zo belangrijk vinden en de kinderen er even bij doen.' Ook twee geportretteerde moeders namen de moeite te reageren - teleurgesteld welteverstaan. De een omdat haar verhaal 'slecht uit de verf' was gekomen, de ander omdat de nadruk wel heel exclusief lag op 'de piekmomenten'. Bezoekjes aan het park, de eendjes voeren, samen in bad, boekjes lezen in bed - de knusse momenten hadden de montage niet overleefd

V Een déjà vu drong zich op. Waar deed dit alles me toch aan denken? Enig speurwerk leerde dat het een aflevering moet zijn geweest van het VPRO-programma *Rooksignalen uit de nieuwe wereld*, uitgezonden in het najaar van 2000. Ook toen was de overbelaste werkende moeder het thema dat de omroep onder onze aandacht wilde brengen. Zeker, de cameravoering was tien jaar geleden trager, de muziek zo mogelijk nog suggestiever, en de vaders kwamen überhaupt niet in beeld. Maar ook toen waren de geïnterviewde vrouwen beklagenswaardige wezens met afgetobde gezichten. En ook toen hadden twee deelnemers achteraf spijt: 'Alle vrije dagen en plezier zijn eruit geknipt.'

VI Hilarisch was de redenering waarmee de VPRO zich destijds verweerde. 'We hebben heel bewust een eenzijdig beeld geschetst,' aldus de programmamaakster. 'Een uitzending die zou laten zien hoe goed het allemaal te organiseren is zet niet aan tot denken, maar tot zelfgenoegzaam achterover leunen.' Het moet een motto zijn dat nog altijd bij de omroep geldt.

VII Toevallig publiceerde het Sociaal en Cultureel Planbureau vorige maand zijn Gezinsnota 2011. Belangrijkste conclusie: ondanks de vollere gezinsagenda's 'bezuinigen' ouders niet op hun kinderen. 'De tijd die werkende moeders en vaders aan de kinderen besteden, is sinds 1980 zelfs bijna verdubbeld.' En: 'De meeste ouders ervaren de combinatie van betaald werk en de zorg voor kinderen als druk maar verrijkend.'

VIII Druk maar verrijkend. Toch fijn dat er instanties zijn die zich wél interesseren voor de werkelijkheid van alledag.

Naar: Elma Drayer / Vrij Nederland / 17 juni 2011 /